

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 16.11.2007
KOM(2007) 711 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om anvendelse af elektronisk identifikation af får og geder

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
1.1.	Fællesskabslovgivningen vedrørende elektronisk identifikation af får og geder.....	4
1.2.	Rapportens grundlag	5
2.	Erfaringerne med anvendelsen af elektronisk identifikation	5
2.1.	Hvad omfatter elektronisk identifikation?	5
2.2.	Effektiviteten af elektronisk identifikationsudstyr til får og geder	6
2.2.1	Identifikatorer.....	6
2.2.2	Læseenheder.....	8
2.2.3	Overførsel af data fra læseenheder til databehandlingssystemer	9
2.2.4	Perspektivet for slutbrugerne	10
2.3.	Økonomiske aspekter	11
2.4.	Fremtidige krav	12
3.	Konklusion	12

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET

om anvendelse af elektronisk identifikation af får og geder

1. INDLEDNING

Fællesskabsbestemmelserne om identifikation og registrering af husdyr, herunder får og geder, blev fastsat ved Rådets direktiv 92/102/EØF om identifikation og registrering af dyr¹. Erfaringerne med visse sygdomme viste imidlertid, at gennemførelsen af direktiv 92/102/EØF ikke forløb fuldt ud tilfredsstillende, og at der var behov for yderligere forbedringer. I oksekødssektoren var det nødvendigt at indføre begrebet individuel sporbarhed som led i beskyttelsen af forbrugerne mod transmittibel spongiform encephalopati (TSE). På denne baggrund blev Rådets forordning (EF) nr. 820/97 af 21. april 1997 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter² vedtaget, og kravene heri er fastholdt i den nuværende forordning (EF) nr. 1760/2000³.

Erfaringerne fra mund- og klovesygeepidemien i 2001 viste klart, at der var behov for at etablere sporbarhedsordninger for får, som opfyldte de særlige behov i denne sektor. Får og geder identificeres i dag i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. december 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder⁴. Denne ordning omfatter fire hovedelementer: "identifikatorer", et "bedriftsregister", et "flytningsdokument" og en "elektronisk database".

På baggrund af de velkendte begrænsninger i forbindelse med håndtering af små drøvtyggere, når mange dyrs individuelle koder i øremærker eller tatoveringer skal læses på kort tid, er der fastsat bestemmelser om indførelse af elektroniske transpondere med henblik på automatisering af læsningen af dyrenes individuelle koder og direkte indlæsning i edb-systemer. Den 1. januar 2008 er fastsat som datoen for obligatorisk indførelse af elektronisk identifikation.

I henhold til forordningens artikel 9, stk. 4, skal Kommissionen forelægge en rapport for Rådet om anvendelsen af ordningen for elektronisk identifikation ledsaget af passende forslag med henblik på at bekræfte eller ændre datoen for obligatorisk indførelse af elektronisk identifikation.

¹ EFT L 355 af 5.12.1992, s. 32. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 21/2004 (EUT L 5 af 9.1.2004, s. 8).

² EFT L 117 af 7.5.1997, s. 1.

³ EFT L 204 af 11.8.2000, s. 1.

⁴ EUT L 5 af 9.1.2004, s. 8.

I rapporten beskrives på grundlag af evalueringen af medlemsstaternes bidrag den nuværende situation, ligesom der drages konklusioner vedrørende gennemførligheden og relevansen af at indføre obligatorisk elektronisk identifikation af får og geder i Den Europæiske Union den 1. januar 2008 samt ajourføring af tekniske elementer i forordningen. Rapporten ledsages af et passende forslag.

1.1. Fællesskabslovgivningen vedrørende elektronisk identifikation af får og geder

Fællesskabsbestemmelserne om identifikation og registrering af får og geder blev styrket ved Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 for at sikre **sporbarhed for de enkelte får og geder** i hele deres levetid. Forordningen skal gennemføres i to trin.

Som et **første skridt** skulle alle dyr født efter den 9. juli 2005 identificeres individuelt med et synligt øremærke i kombination med yderligere en identifikator med den samme kode. Denne anden identifikator kunne være endnu et øremærke, en elektronisk identifikator eller, på visse betingelser, en tatovering eller et mærke på kodebenet.

I **den næste fase** skal dyrenes individuelle koder ifølge forordningen samkøres med oplysninger om flytninger. Reglen om, at flytningsdokumentet og bedriftsregistret skal indeholde dyrenes individuelle koder, er kædet sammen med datoen for indførelse af elektronisk identifikation (afsnit B, punkt 2, og afsnit C, punkt 2, i bilaget til forordning (EF) nr. 21/2004). Indtil denne dato registreres udelukkende antallet af dyr og ikke dyrenes individuelle koder i flytningsdokumenter og bedriftsregistre.

Til gennemførelse af ordningen med elektronisk identifikation vedtog Kommissionen beslutning 2006/968/EF om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 for så vidt angår retningslinjer og procedurer for elektronisk identifikation af får og geder⁵. Disse retningslinjer er det tekniske grundlag for interoperabiliteten mellem udstyr fra forskellige producenter samt for godkendelse af elektroniske identifikatorer.

Forordning (EF) nr. 21/2004 giver mulighed for følgende undtagelser:

- Medlemsstater, hvor der i alt er højst 600 000 får og geder, kan gøre den elektroniske identifikation fakultativ for dyr, der ikke er genstand for samhandel inden for Fællesskabet.
- Medlemsstaterne kan tillade et forenklet batchidentifikationssystem for dyr, der skal slagtes, inden de er 12 måneder gamle, og som ikke er bestemt til hverken samhandel inden for Fællesskabet eller eksport til tredjelande. Ti medlemsstater benytter sig i dag af denne undtagelsesbestemmelse.

⁵ EUT L 401 af 30.12.2006, s. 41.

1.2. Rapportens grundlag

Med henblik på udarbejdelsen af denne rapport opfordrede Kommissionen medlemsstaterne til at fremlægge oplysninger om deres erfaringer med anvendelsen - på frivillig basis eller som pilotprojekter - af elektronisk identifikation. Kommissionen modtog oplysninger fra Cypern, Det Forenede Kongerige, Frankrig, Italien, Nederlandene, Portugal, Spanien og Tyskland. Denne rapport bygger derfor primært på bidragene fra de medlemsstater, der har gjort erfaringer med anvendelsen af elektronisk identifikation.

Ud over de ajourførte oplysninger fra medlemsstaterne har Kommissionen også baseret sig på resultater fra dens eget storstilede projekt med elektronisk identifikation af husdyr (Idea - elektronisk identifikation af dyr), som blev gennemført i perioden 1998-2001. Medlemsstaternes undersøgelser og pilotprojekter havde forskellige videnskabelige formål og varierede fra videnskabelige laboratorieeksperimenter til feltforsøg. Det er derfor ikke altid muligt at sammenholde de specifikke resultater. I denne rapport gennemgås resultaterne i store træk.

2. ERFARINGERNE MED ANVENDELSEN AF ELEKTRONISK IDENTIFIKATION

2.1. Hvad omfatter elektronisk identifikation?

Elektronisk identifikation af dyr er baseret på **radiofrekvensidentifikation (RFID)** - en teknologi, der anvendes i lavfrekvensområdet og over meget korte afstande. Den **elektroniske identifikator** kaldes en transponder og er en passiv "read-only"-enhed uden nogen indbygget energikilde. Identifikationskoden kan kun læses, når transponderen får energi fra det signal, der afgives af **læseenheden**. Transponderen reagerer på dette signal ved at sende et sæt elektroniske informationer, som blandt andet indeholder dyrets identifikationskode. Kommunikationen mellem transponderen og læseenheden sikres ved hjælp af en datatransmissionsprotokol (halv duplex (HDX) eller fuld duplex (FDX-B)). Efter at have sendt det relevante sæt informationer går transponderen igen helt i passiv mode, indtil den aktiveres igen.

For at sikre en effektiv kommunikation mellem transpondere og læseenheder fra forskellige producenter udviklede man ISO-standard 11784 og 11785, som blev offentliggjort i 1996. ISO-standarderne er anerkendte og bruges på internationalt plan, hvilket er grunden til, at der henvises til dem i forordning (EF) nr. 21/2004.

International Committee on Animal Recording (ICAR) har beskrevet testprocedurer til kontrol af, at transpondere og læseenheder er i overensstemmelse med gældende ISO-standarder. Disse procedurer er offentliggjort i International Agreement on Recording Practices⁶ og nævnes i beslutning 2006/968/EF.

Elektronisk identifikation frembyder den fordel, at det er muligt at overføre elektronisk aflæste individuelle koder på dyr direkte til **edb-systemer**. Der er således tale om en effektiv metode til samkøring af fårs og geders individuelle koder med oplysninger om flytninger, fordi disse arter normalt flyttes i store flokke og ofte er genstand for flere samleprocesser på markeder og samlesteder.

2.2. Effektiviteten af elektronisk identifikationsudstyr til får og geder

2.2.1 Identifikatorer

Der henvises i forordning (EF) nr. 21/2004 eksplicit til anvendelse af elektroniske øremærker og ruminal bolus-udstyr. De to typer udstyr kan defineres som følger:

- **elektronisk øremærke:** en transponder indlejret i materiale, der er beregnet til at være fastgjort permanent til dyrets øre
- **ruminal bolus:** en transponder indeholdt i en særlig kapsel (f.eks. keramisk), som indgives oralt til drøvtyggere, og som (på grund af kapslens vægt, form og størrelse) bliver siddende permanent i rumino-reticulum (formaven).

Elektroniske øremærker

Elektroniske øremærker kan anbringes på helt unge dyr (fortrinsvis nyfødte lam). Der kræves kun meget begrænset teknisk viden for at anbringe identifikatoren korrekt. Betændelsestilstande i øret kan ikke udelukkes; således fremgår det af de indberettede oplysninger, at såvel øremærkets type som de mærkede dyrs alder, art og race samt mærkningsperioden har indflydelse på forekomsten af betændelsestilfælde/infektioner. Andelen af øremærker (både elektroniske og konventionelle), der går tabt, er generelt større end for bolus-udstyr. Der er rapporteret om tabsprocenter på omkring 5 % for anvendelse i praksis og tal på op til 14 % under ekstreme græsningsforhold i kratbevoksede områder. Det kan kontrolleres visuelt, om et dyr er forsynet med øremærket, og i tilfælde af aflæsningsvanskeligheder kan en håndholdt læseenhed anbringes tæt ved identifikatoren. Ulovlig manipulation med øremærker (uautoriseret udskiftning af disse) kan stadig forekomme. Indsamlingen ved slagtning giver ikke anledning til problemer.

⁶ Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) har offentliggjort standarder, der omhandler visse aspekter af radiofrekvensidentifikation (RFID) af dyr. Endvidere har International Committee on Animal Recording (ICAR) udviklet procedurer til kontrol af, at visse RFID-anordninger er i overensstemmelse med ISO-standarderne. Disse procedurer er offentliggjort i International Agreement on Recording Practices i den version, der blev godkendt på ICAR's generalforsamling i juni 2004.

Ruminal bolus

Bolussen indsættes i netmaven, der udvikles som en del af formaven efter fødslen. Der er af samme grund visse grænser for, hvor unge dyrene kan være, når de får indsat en bolus. Der er særlige mini-bolusser på markedet, og der rapportere om lave tabsprocenter, når bolussen indsættes i dyr, der er tre uger gamle eller derover. Af de nyere udgivelser og erfaringer i medlemsstaterne fremgår det, at der kan opnås en tabsprocent på under 0,1 %, hvis det sikres, at den korrekte bolus-type (størrelse, vægt) indsættes i overensstemmelse med dyrets alder og vægt. Især under driftsforhold, der normalt vil indebære, at en større andel af øremærkerne går tabt (f.eks. græsning i kratbevoksede områder), frembyder bolussen klare fordele. At indsætte en bolus kræver relevant undervisning. Det kan ikke udefra kontrolleres, om et dyr har en bolus indsat, uden en RFID-læser. Ved fejlslagen læsning på et dyr, der hidtil har været identificeret med en bolus, vil det ikke være muligt at afgøre, hvorvidt bolussen er gået tabt eller ikke længere fungerer. Det er så godt som umuligt at manipulere med oplysningerne om dyrets identitet, og ulovlig manipulation af denne art kan under alle omstændigheder ikke betale sig, når man holder dyrets værdi op mod udgifterne til et sådant indgreb. Bolusserne kan uden problemer indsamles manuelt på slagteriet, forudsat at personalet får den relevante uddannelse. Tekniske løsninger til automatisk indsamling ved slagtning er under udvikling.

P.t. accepteres andre typer identifikatorer ikke som officielle identifikationsmærker til får og geder i henhold til forordning (EF) nr. 21/2004. Visse medlemsstater har dog ifølge deres egne oplysninger en vis erfaring med disse typer identifikatorer, nemlig:

- **injicerbar transponder:** en lille transponder, som kan implanteres i kroppen af et dyr ved injektion, og som er indkapslet i et biokompatibelt og ikke-porøst materiale såsom glas
- **elektronisk mærke på kodebenet:** en transponder indkapslet i plast, som er beregnet til at blive fastgjort til kodebenet på dyret.

Injicerbar transponder

En injicerbar transponder har den fordel, at den kan anvendes på helt unge dyr, men der hersker fortsat usikkerhed om, hvor det er mest hensigtsmæssigt at placere den (abdomen, crena ani, klovspalten, metacarpus-regionen). Injektionen er en mere kompliceret proces, som kræver særlige uddannelsesmæssige forudsætninger, hvilket også influerer på sandsynligheden for, at transponderen bliver i dyret. Overfladen på nogle transpondere er belagt med sofistikerede dæklagsmaterialer, der sikrer en hurtig indkapsling og forhindrer, at transponderen migrerer. Den injicerbare transponder er ikke synlig udefra. Ved fejlslagen læsning på et dyr, der har fået implanteret en injicerbar transponder, vil det ikke være muligt at afgøre, hvorvidt transponderen er gået tabt eller ikke længere fungerer. Det kan ikke betale sig at fjerne en injicerbar transponder fra et levende dyr, når man holder dyrets værdi op mod udgifterne til et sådant indgreb. Der indsamles færre injicerbare transpondere ved slagtning, end det er tilfældet med de andre identifikatorer, og der er ikke udviklet en automatisk metode hertil. Risikoen for, at den injicerbare transponder kommer ind i fødevare-/foderkæden, er derfor - afhængigt af indsprøjtningsteden -

højere end for andre elektroniske identifikatorer. Injicerbare transpondere anvendes i vid udstrækning til selskabsdyr og heste.

Elektronisk mærke på kodebenet

Som noget nyt er man ved at udvikle et alternativt elektronisk identifikationsmærke, som er en transponder indlejret i et mærke på kodebenet (en "benring"). Der er kun gjort meget begrænsede praktiske erfaringer med denne type identifikator. Identifikatoren kan i princippet kun anvendes på voksne individer, hvis kodeben har nået sin maksimumsdiameter. Dette begrænser muligheden for tidlig identifikation af lam (inden for seks måneder) i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i forordning (EF) nr. 21/2004. Mærket er let at anbringe, og der er ikke rapporteret om nogen dyresundhedsmæssige problemer. Ydermærket er klart synligt, men øger på den anden side risikoen for ulovlig manipulation, ligesom det er mere udsat i hårde miljømæssige/klimatiske omgivelser. Denne type identifikation frembyder særlige driftsmæssige fordele for bedrifter, hvor dyrenes individuelle koder skal registreres i malkestalden.

2.2.2 *Læseenheder*

Læsningseffektiviteten er afhængig af, at læseenhederne og identifikatorerne fungerer tilfredsstillende, og at det relevante personale installerer aflæsningssystemet korrekt (antennens montering, bredden af den passage, dyrene ledes igennem, og firmwareopsætningen), så man undgår interferens fra miljøet og sikrer, at udstyret fungerer optimalt.

I flere feltforsøg i medlemsstaterne opnåede man en læsbarhed på 100 %. Der blev dog også rapporteret om resultater helt ned til 50 %. Hvis sammensatte grupper af dyr med henholdsvis elektroniske og ikke-elektroniske identifikatorer håndteres sammen, kan der opstå et generelt logistisk problem.

Der vurderes to overordnede typer aflæsningssituationer.

Statisk aflæsning

Statisk aflæsning foretages på **immobiliserede** (stillestående eller statiske) dyr enkeltvis (f.eks. i en foderbås eller en fodergang) med en **håndholdt læseenhed** (også kaldet en "bærbar" læseenhed), hvormed man undgår transskriptionsfejl. De håndholdte læseenheder, der bruges i dag, arbejder sammen med udstyr, der anvendes i den almindelige landbrugsdrift (f.eks. kreaturvægte) for løbende at kontrollere dyrenes ydelse. Læsningseffektiviteten påvirkes af antennens fysiske karakteristika (såsom dens størrelse og udformning) og batteriforsyningens opladningsniveau (for nogle læseenheders vedkommende reduceres aflæsningsafstanden ved et lavt batteriniveau). Ved hjælp af godkendelsesproceduren i beslutning 2006/968/EF kan det dog garanteres, at det markedsførte udstyr har en vis minimumskvalitet. Dyrenes aflæses et ad gangen, hvilket naturligvis begrænser aflæsningshastigheden. Håndholdte læseenheder bruges af samme grund hovedsagelig til mindre grupper af dyr. Samtidig er det let at opdage dyr, der giver fejlslagen læsning, og håndtere disse individuelt. Håndholdte læseenheder er generelt nemme at anvende, og brugen af dem kræver ikke høje tekniske kvalifikationer.

Håndholdte læseenheder er relativt billigere end stationære læseenheder. De mere avancerede funktioner får man dog kun med de lidt dyrere modeller.

Dynamisk aflæsning

I dynamiske aflæsningssystemer **bevæger dyrene sig** gennem en passage, hvor der er anbragt en antenne til en **stationær** (statisk) **læseenhed**. Aflæsningshastigheden og aflæsningsafstanden er væsentligt større (et dyr i sekundet i praksis) end med en håndholdt læseenhed. Anvendelsen af stationære læseenheder kombineres normalt med automatisering af edb-driftssystemet. Det kan være nødvendigt at installere særlige indretninger (f.eks. automatiske låger) for at kunne identificere og udskille dyr, der giver fejlslagen læsning. Det tager tid at installere et dynamisk aflæsningssystem. Antennen til en stationær læseenhed skal være indstillet korrekt for at sikre en optimal aflæsning af identifikatorerne; nyere læseenheder giver dog mulighed for automatisk indstilling. Med den nye generation af udstyr påvirkes læsningseffektiviteten ikke af blandede aflæsningsforhold (forskellige typer identifikatorer). Der findes tekniske løsninger, der gør det muligt uden større besvær at transportere stationære læseenheder og installere dem forskellige steder.

Stationære læseenheder kan uden problemer kobles til vægte eller installationer (låger), så det er muligt at adskille dyr, der giver læsning, og dyr, der ikke gør. Disse enheder er en praktisk løsning, når mange dyr skal håndteres på kort tid. Fordi de er teknisk avancerede, giver adgang til flere forskellige funktioner og har højere ydeevne, er stationære læseenheder dyrere end håndholdte enheder. På markedet for RFID-udstyr kan man nu få stationære læseenheder, som er brugervenlige, selv om de er avancerede (plug and play).

2.2.3 *Overførsel af data fra læseenheder til databehandlingssystemer*

Den store fordel ved elektronisk identifikation af dyr er muligheden for at indlæse dyrenes identifikationskoder direkte i et edb-system (f.eks. til rapportering om flytning af dyr eller forvaltning af besætninger). Af samme grund har flere projekter omfattet sammenkobling af læseenheden og en pc/PDA og overførsel af data til driftsprogrammer eller endda til en central database.

Programmerbare læseenheder har indbygget hukommelse til lagring af de dyrekoder, der aflæses. Fra denne hukommelse kan dataene for de enkelte dyr så på et senere tidspunkt overføres til en pc. Ved dynamisk aflæsning kræver simultan overførsel af data fra læseenheden til pc'en en fast forbindelse. Der er rapporteret om positive resultater med Bluetooth og wi-fi over afstande - varierende efter trådløs protokol og omgivelserne i øvrigt - hvor en kabelbaseret løsning ikke er en praktisk mulighed.

Grænsefladen mellem softwaren på de programmerbare læseenheder og softwaren til efterfølgende databehandling blev fremhævet som et emne, der må behandles mere dybtgående. Det blev påpeget, at det er nødvendigt at omprogrammere den software, der er udviklet til landbrugsdrift, så det kan kommunikere med læseenhederne og med centrale databaser. Dette problem skyldes i mange tilfælde, at den pågældende landbrugsdriftsoftware er privat, og at enhver tilpasning for at indarbejde de supplerende informationer derfor kræver yderligere programmering. Der findes ikke p.t. nogen internationale eller EU-dækkende dataformat-standarder for læseenhedernes output. Der føres i øjeblikket tekniske drøftelser i ISO-regi.

2.2.4 *Perspektivet for slutbrugerne*

Landbrugsbedrifter

Med den relevante uddannelse er anvendelsen af henholdsvis elektroniske og konventionelle identifikatorer sammenlignelig. Læseenhederne har vist deres nytte i praksis, og det er udelukkende et spørgsmål om penge at forsyne bedrifterne med læseenheder af høj kvalitet. Landbrugerne er mere motiverede for at anvende teknologien, når RFID-systemet er brugervenligt, og når der opnås direkte driftsmæssige fordele (lavere udgifter, tidsbesparelser, færre fejl). Dette er mest sandsynligt på bedrifter med intensive driftssystemer (f.eks. malkegeder og avlsbesætninger), hvor oplysninger om de enkelte dyrs ydelse (f.eks. mælkeydelse og antal læmninger) registreres rutinemæssigt. Der er behov for, at producenterne af RFID og software til landbrugsdrift arbejder på at integrere automatisk aflæsning i landbrugssoftwaren på basis af nærmere definerede kriterier. Anvendelse af elektronisk identifikation på bedrifter kræver en teknisk grundviden og visse pc-kundskaber. Det er blevet påpeget, at relevant uddannelse er en vigtig faktor ved indførelsen af elektronisk identifikation. Hvis man generelt er mindre it-kyndig i færesektoren end inden for andre landbrugsgrene, er det nødvendigt at udtænke løsningsmodeller, hvor tjenesteyderne vil kunne varetage den elektroniske identifikation for landbrugerne (f.eks. ved at transportøren foretager læsningen på dyrene under pålæsning og indberetter dyrenes bevægelser på ejerens vegne). Især for mindre bedrifter er det fortsat en mulighed at indberette flytninger af dyr uden elektronisk aflæsning, således at udgifterne til teknisk udstyr kan begrænses til indkøb af identifikatorer, uden at fordelene reduceres længere nede i produktionskæden.

Markeder/samlesteder

Elektronisk identifikation er en effektiv metode til at spore flytninger af individuelle dyr via markeder. Muligheden for at omgruppere dyr af forskellig oprindelse på markeder for at sælge dem i homogene partier er blevet fremhævet som en fordel ved elektronisk identifikation. Markederne er - i hvert fald i nogle af medlemsstaterne - kendetegnet ved en ekstremt stor gennemstrømning af dyr (over 2 000 dyr på auktion i timen). RFID-systemet må som et minimum kunne følge med "omsætnings hastigheden" på auktionsstedet. Hvis aflæsningssystemet installeres omhyggeligt, er det muligt at forhindre de fleste risici for utilfredsstillende funktionsevne (elektromagnetisk interferens, behov for håndtering af dyr, der har givet fejlslagen læsning). De tekniske krav til udstyret er meget høje, fordi en utilfredsstillende læsningseffektivitet og manglende evne til at håndtere afvigelser ville få de almindelige markedsaktiviteter til at gå i stå. Muligheden for at identificere og registrere dyr, der giver fejlslagen læsning (f.eks. fordi den elektroniske identifikator mangler eller er defekt), på steder med stor gennemstrømning af dyr er derfor et meget vigtigt emne, som må behandles mere dybtgående. Brugen af metalkonstruktioner, som er lette at rengøre og desinficere, er en ekstra udfordring for udviklerne af aflæsningsteknologi til markeder og samlesteder. Det er betydeligt mere investeringskrævende at udstyre disse steder med højtydende dynamiske aflæsningssystemer end at anvende visuel læsning, og afskrivningen af udstyret afhænger i vid udstrækning af, i hvilken grad systemet udnyttes. Alligevel er elektronisk identifikation en realistisk løsning som middel til at

sikre sporbarhed for de enkelte dyr, der transporteres via markeder, hvis man sammenligner med visuel læsning af dyrenes individuelle koder.

Slagterier

Registrering af dyrs individuelle koder sikrer sporbarhed i fødevarekæden, derved at det enkelte dyr utvetydigt kædes sammen med sin baggrund. Aflæsning henholdsvis før og efter slagting er blevet afprøvet i flere forskellige projekter, og begge procedurer har vist sig at være praktisk gennemførlige. Identifikatorerne kan aflæses i ventefoldene (for at bekræfte, at det eller de pågældende dyr er leveret) samt ved slagtekædens begyndelse (for at bekræfte slagting) og slutning (for at bekræfte, at identifikatorerne er indsamlet). Hvad angår læsningseffektiviteten henvises til foregående afsnit. Det er praktisk muligt at indsamle identifikatorerne manuelt; til gengæld ligger der mere teknisk udviklingsarbejde forude, inden der kan indføres automatisk indsamling af identifikatorer. For at garantere, at dyrenes identifikationskode er unik, må enhver form for svindel med genbrug af elektroniske identifikatorer forhindres.

2.3. Økonomiske aspekter

Udgiftsniveauet for de 27 medlemsstater afhænger af antallet af små drøvtyggere, der skal mærkes med elektroniske identifikatorer, og af antallet af bedrifter, der skal udstyres med elektroniske læseenheder og databehandlingsudstyr. Ud over prisen på det relevante udstyr (f.eks. 1-2 EUR for elektroniske identifikatorer, fra under 200 EUR for håndholdte læseenheder og fra 1 000 EUR for statiske læseenheder) vil de samlede udgifter afhænge af, hvordan medlemsstaterne gør brug af flere undtagelsesbestemmelser i forordning (EF) nr. 21/2004, samt af, hvor stor en andel af de små bedrifter (f.eks. hobbybedrifter) der er i stand til at oplyse dyrenes individuelle koder efter manuel aflæsning.

Beregninger foretaget af flere medlemsstater og også af Kommissionens Fælles Forskningscenter viser, at udgifterne til læseenheder og databehandlingsudstyr udgør en væsentlig del af de samlede årlige udgifter. Der ville kunne spares på udgifterne i indkøringsperioden, hvis elektronisk identifikation indføres i flere etaper, nemlig med elektronisk mærkning som en første etape og sammenkædning af oplysningerne om flytninger med dyrenes individuelle koder som en anden etape.

Manuel registrering af dyrs individuelle koder i store besætninger af får og geder vil være meget arbejdskrævende for brugerne, og automatiske aflæsningssystemer kan bidrage til at reducere dette arbejde. Elektronisk identifikation som et centralt element i sporbarheden for det enkelte dyr er ikke blot med til at reducere risiciene, men kan også give fordele i form af øget effektivitet, f.eks. i forvaltningen af landbrugsdrifterne og inden for dyreavl, offentlig kontrol og fødevarer sikkerhed. Det, at elektroniske identifikationssystemer frembyder flere forskellige anvendelsesmuligheder, er et vigtigt incitament for landbrugssektoren for små drøvtyggere og for de dertil knyttede erhverv og virker dermed befordrende på gennemførelsen. De fordele, man oplever på bedrifterne, spiller således en meget vigtig rolle for den generelle accept og effektive indførelse af elektronisk identifikation.

2.4. Fremtidige krav

Resultaterne af medlemsstaternes projekter viser, at elektronisk identifikation af får og geder er praktisk anvendelig under mange forskellige produktionsvilkår. Kun en enkelt medlemsstat rapporterede, at problemer med at identificere, isolere og registrere dyr, der gav fejlslagen læsning, på steder med stor gennemstrømning af dyr var en begrænsende faktor under ekstreme forhold. Forsøg i den pågældende medlemsstat for nylig viste, at det var muligt at løse disse problemer.

Fordelene ved elektronisk identifikation er begrænsede, hvis dyrekoden blot vises på læseenheden og ikke indlæses i det relevante edb-system til rapportering om flytning af dyr eller forvaltning af besætninger. I forbindelse med vedtagelsen af internationale standarder for dataformater og -kommunikation vil der blive taget fat på de fleste af de problemer, der vedrører det p.t. begrænsede udbud af fuldt tilpassede, åbne softwareløsninger, der er kompatible med læseenhederne. Det, at elektronisk identifikation, ud over at tjene sine oprindelige, sundhedsrelaterede formål (kontrol med flytninger, udryddelse af sygdomme) frembyder flere andre anvendelsesmuligheder (vedrørende blandt andet forvaltning af besætninger, dyreavl og registrering af dyrenes ydelse), ses som en faktor, der i væsentlig grad kan bidrage til at sikre en bredere tilslutning til systemet.

3. Konklusion

Ved forordning (EF) nr. 21/2004 indførtes princippet om sporbarhed for de enkelte får og geder, og dette princip bør holdes i hævd med henblik på at opfylde de nuværende og fremtidige krav til et identifikationssystem, der har til formål at sikre høje dyresundheds- og fødevarerikkerhedsnormer.

- For at et dyrs bevægelser kan spores, når det transporteres via forskellige bedrifter, er det nødvendigt, at de relevante data for det enkelte dyr registreres ved hver flytning. Elektroniske systemer sikrer automatisk aflæsning og registrering af de enkelte dyrs data, især for små drøvtyggere, som ofte flyttes i store flokke og sommetider via markeder eller samlesteder, hvor sammensætningen af disse flokke ændrer sig.
- Det er ikke nødvendigt med elektroniske aflæsningssystemer, når dyrenes individuelle koder kan aflæses visuelt og registreres manuelt (f.eks. når der er tale om mindre grupper af dyr), eller ved gruppeidentifikation (f.eks. når der anvendes bedriftskode).
- I lyset af de forskelligartede drifts- og miljøforhold i medlemsstaterne bør fællesskabslovgivningen ikke fremme en bestemt teknisk løsning. Nærhedsprincippet må finde anvendelse, så udstyret til elektronisk identifikation kan vælges i overensstemmelse med de specifikke behov i de enkelte medlemsstater. Fællesskabslovgivningen foreskriver allerede visse grundlæggende tekniske standarder. Ansvar for at godkende udstyr henhører under medlemsstaternes kompetente myndigheder, idet det er meningen, at de pågældende anordninger skal gøre det muligt at fastslå identiteten på dyr, der handles med medlemsstaterne imellem. Kommissionen spiller imidlertid en meget vigtig rolle, idet den skal sikre, at der anvendes en fælles strategi og

fælles normer i hele Fællesskabet, og bistå medlemsstaterne. Det bør overvejes at oprette et EF-referencelaboratorium.

- For at befordre den tekniske udvikling, muliggøre erfaringer med visse typer identifikatorer og imødekomme de særlige behov i bestemte anvendelsessituationer bør medlemsstaterne også kunne godkende nye typer identifikatorer (f.eks. elektronisk mærke på kodebenet og injicerbare transpondere), under forudsætning af at den frist for mærkning, der er fastsat i forordning (EF) nr. 21/2004, overholdes, og at de enkelte typer identifikatorer holdes ude af fødevarekæden.
- De grundlæggende tekniske forudsætninger for at kunne identificere små drøvtyggere på deres oprindelsesbedrift med elektroniske identifikatorer er opfyldt. Datoen for obligatorisk indførelse af elektronisk identifikation bør dog fastsættes under hensyntagen til, hvilken tidsramme medlemsstaterne har brug for, hvis de skal nå at gennemføre de nødvendige lovgivningsmæssige og organisatoriske foranstaltninger til tiden.
- Erfaringerne med anvendelsen af elektronisk identifikation i visse medlemsstater har vist, at systemet kun kan fungere tilfredsstillende, hvis der investeres betydelige beløb i højtydende aflæsningsteknologi i forskellige led af hele produktionskæden.
- Den successive elektroniske mærkning af unge dyr på deres oprindelsesbedrift vil føre til en situation, hvor dyr med og uden elektronisk identifikator i en indkøringsperiode vil skulle håndteres sammen. Det er derfor hensigten at fastsætte en anden frist for, hvornår flytningsdokumentet skal indeholde dyrets individuelle identifikationskode (afsnit C, punkt 2, i bilaget til forordning (EF) nr. 21/2004), end datoen i artikel 9, stk. 3, i forordning (EF) nr. 21/2004.
- Af ovenstående årsager er det ikke på nuværende tidspunkt muligt utvetydigt at begrunde en beslutning om fastsættelse af en endelig frist for obligatorisk indførelse af elektronisk identifikation på fællesskabsplan. Det anbefales derfor at gennemføre en omfattende debat med de berørte parter om især de økonomiske konsekvenser af at indføre sporbarhed for hvert enkelt dyr og elektronisk identifikation, inden der fastsættes en endelig dato i forordning (EF) nr. 21/2004. Denne dato bør fastsættes af Kommissionen efter udvalgsproceduren i overensstemmelse med klare kriterier fastsat af Rådet. Kommissionen påtænker at fastsætte en sådan dato senest i 2008 med henblik på om muligt at få indført elektronisk identifikation i samtlige medlemsstater inden udgangen af 2009. De lovmæssige rammer bør dog gøre det muligt for medlemsstaterne at indføre elektronisk identifikation inden fristen i forordning (EF) nr. 21/2004 i overensstemmelse med deres nationale behov. Dette vil også være med til at sikre, at det er en velovervejet beslutning, der ligger til grund for den endelige frist for obligatorisk indførelse på fællesskabsplan.